زائر

نشریه خبری اطلاع‌رسانی بعثه مقام معظم رهبری

دوره جدید سال چهاردهم
شماره ۷ – چهارشنبه
۲۶ شهریور ۱۳۹۳
۲۱ ذی‌القعده ۱۴۳۵

■ Wedn 17 September 2014 ■ zaer93@hajj.ir ■ Zaer Issue ■

۲
شرایط وموانع استجابت دعا

۵
با مهمانان خدای مهربان، مهربان باشیم

ردیف ارادت درغزل زیارت

۷

امنیت در سفر
جدی بگیرید
۳

دهکده‌ای رها در کویر سوزان حجاز
۸

راه‌های حج درقدیم
۱۰

توزیع استانی تسهیلات ۱۵ میلیون تومانی مسکن روستایی آغاز می‌شود

معاون نوسازی بنیاد مسکن انقلاب اسلامی از افزایش سقف وام مسکن روستایی از ۱۲ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان به ۱۵ میلیون تومان خبر داد و گفت: نرخ سود این تسهیلات که با همان گردش کار قبلی پرداخت خواهد شد، همان پنج درصد است و توزیع آن در استان ها تا یک ماه آینده آغاز خواهد شد.

توزیع استانی تسهیلات ۱۵ میلیون تومانی مسکن روستایی آغاز می شود عزیزالله مهدیان در گفت وگو با خبرنگار اقتصادی ایرنا با بیان اینکه از سال ۹۱ تسهیلات براساس سهمیه قبل پرداخت می شد، افزود: برای تداوم پرداخت تسهیلات مسکن روستایی مذاکراتی با معاون اول رئیس جمهور انجام و مقرر شد در سال جاری ۲۰۰ هزار واحد مسکونی روستایی از تسهیلات ۱۵ میلیون تومانی برخوردار شوند. وی افزود: سالانه احداث ۲۰۰ هزار واحد مسکونی را باید برای محرومان در کشور پشتیبانی کنیم و این امر با پرداخت وام کم بهره صورت می گیرد. این مقام مسئول با بیان آنکه پرداخت تسهیلات تا سقف ۱۲ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان در تمام استانهای کشور همچنان ادامه دارد، افزود: بنیاد مسکن رقم ۱۸ میلیون تومان را برای تسهیلات مسکن روستایی به بانک مرکزی پیشنهاد داده بود که هیات وزیران، سقف تسهیلات ۱۵ میلیون تومان را مصوب کرد..

چین خواستار «رویکرد عملگرا و منعطف» در مذاکرات هسته ای ایران شد

معاون نماینده چین در سازمان ملل از همه طرف‌های مرتبط با موضوع هسته ای ایران خواست «رویکرد عملگرا و انعطاف پذیر» برای حل و فصل جامع موضوع هسته ای ایران در دور بعدی مذاکرات اتخاذ کنند.

وان مین معاون نماینده دایم چین در سازمان ملل همچنین خواستار تجدیدنظر شورای امنیت در مورد آخرین تصمیم کمیته ۱۷۳۷ در خصوص تحریم‌های ایران شد.

کمیته تحریم‌های ۱۷۳۷ کمیته ای است که پس از قطعنامه ۱۷۳۷ برای پیگیری کارشناسی اجرای تحریم ها علیه ایران تشکیل شد.

به نوشته 'چاینا دیلی'، وی با اشاره به این که چین همیشه اهمیت زیادی برای کار کمیته قائل است و به طور فعال در کار کمیته شرکت می کند، گفت که این کمیته باید ماموریت خود را به شیوه ای عمل گرا، پایدار و متعادل انجام دهد.

معاون نماینده دایم چین در سازمان ملل همچنین با تاکید بر اینکه قطعنامه‌های شورای امنیت باید به طور کامل و با دقت اجرا شود، گفت که تحریم‌ها تنها یک وسیله است و معیاری برای اندازه گیری کار کمیته نیست.

آغاز پروژه ملی احداث نیروگاه فتوولتائیک به ظرفیت ۲۰ کیلووات

تاکنون بیش از ۵۰ پروژه در حوزه انرژی خورشیدی با حمایت ستاد توسعه فناوری انرژی های نو آغاز شده که پروژه ملی احداث نیروگاه فتوولتائیک به ظرفیت ۲۰ کیلووات از جمله آنهاست.

به گزارش معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، کارگروه معین انرژی خورشیدی یکی از هشت کارگروه معین انرژی ستاد توسعه فناوری انرژی‌های تجدیدپذیر این معاونت است که وظیفه بررسی پروژه‌هایی که در حوزه انرژی خورشیدی توسط دانشگاه‌ها، سازمان‌ها و شرکت‌های خصوصی به ستاد پیشنهاد می شود را برعهده دارد.

به طور میانگین این کارگروه سالانه بیش از ۶۰ درخواست و طرح پیشنهادی را مورد بررسی و داوری قرار می‌دهد و طرح‌های منتخب با توجه به اولویت‌های تعیین شده و توانایی‌های پیشنهاددهنده به دبیرخانه ستاد معرفی می‌شود.

رهنمود

قدر حج را بدانید

■ وحدت را حفظ کنید. دشمن، بسیار خواستار آن است که منادی وحدت را در خانه خودش دچار اختلاف و تفرّق کند. همه این را همیشه به یاد داشته باشند. گروههای مختلف، مذاهب مختلف، شهرهای مختلف و آدمهای مختلف این را بدانند. دشمنان اسلام و جمهوری اسلامی، خیلی دوست میدارند بگویند «این هم جمهوری اسلامی که همه‌اش دم از وحدت میزد! ببینید! در خانه خودش دچار اختلاف و تفرقه است!» دلشان میخواهد چنین وضعی را پیش بیاورند. به فضل پروردگار، تا امروز نتوانسته‌اند و به هدایت و کمک الهی و بیداری و هوشیاریِ شما ملت عزیز، بعد از این هم نخواهند توانست.

■ امیدواریم خداوند این حجّ مقبول را از شما و آحاد موفّقی که ان‌شاءالله امسال به حجّ مشرّف خواهند شد، بپذیرد. ان‌شاءالله زحمات همه را قبول کند و توفیق دهد که حجّ خوبی برگزار شود.

■ کسانی که به حج می‌روند قدر حج را بدانند. من این یک کلمه را هم فعلاً عرض کنم تا اگر تفصیلی داشت بعداً راجع به آن بیشتر بگوییم. کسانی که به مکه می‌روند، مکه را فدای بازارگردی و دکان‌گردی نکنند. مکه بالاتر از این حرفهاست. می‌توانند بعداً یک سفر هم برای تجارت بروند و هر جا می خواهند بگردند. اما در حجّ، این «ایام معلومات» را برای خودشان و برای زیارت و توجّه و تذکّر نگه دارند و آن را فدای کارهای بیارزش نکنند.

■ در نمازهای جماعت، شرکت کنید. در اجتماعات، شرکت کنید. نماز اوّل وقت را به جماعت در حرمهای عالی مقام حتماً درک کنید. بگذارید حضور شما، حضور مؤمنانه و پرهیزکارانه‌ای باشد که از ملت ایران انتظار می رود.

بخشی از بیانات در دیدار با کارگزاران حج ۱۳۷۳/۱/۳۱

زائر
دوره جدید - شماره ۷
۲۶ شهریور ۱۳۹۳
۲۱ ذی‌القعده ۱۴۳۵
17 September 2014

ترک گناه

رسول خدا (ص) می‌فرماید: ای مردم، با آگاهی و دین کامل حج بگزارید، و از حج بازنگردید مگر با توبه و تصمیم به ترک گناه

نسیم اجابت

شرایط و موانع استجابت دعا

بسیارند افرادی که دست دعا به سوی خداوند بلند می‌کنند و گاه سالیان دراز نیز درخواست خود را تکرار کرده و بر آن پای می‌فشارند، اما دعای آنان مستجاب نمی‌شود. به راستی چرا خداوند دعای برخی از افراد را مستجاب نمی‌کند؟ چرا با اینکه خداوند در قرآن خطاب به مؤمنان می‌گوید: دعا کنید تا شما را اجابت کنم، ولی دعای عده‌ای را مستجاب نمی‌کند؟

در پاسخ باید گفت: دعا نیز همچون اعمال و عبادات دیگر شرایط و موانعی دارد و در صورتی به هدف اجابت می‌رسد که شرایط استجابت آن مهیا باشد و یا موانعی در راه استجابت آن وجود نداشته باشد.

برخی از مهم‌ترین شرایط و موانع استجابت دعا که در آیات و روایات به آن اشاره شده، به شرح زیر است:

۱- دعا در همه حال

یکی از شرایط استجابت دعا این است که انسان در همه احوال، اعم از حالت آسایش و رفاه و سختی و شدت دست به دعا بردارد و به درگاه خدا راز و نیاز نماید. متأسفانه طبیعت بسیاری از انسانها چنین است که در حال آسایش و رفاه و زمانی که مشکل و یا دردی ندارند از یاد خدا غافل هستند و از او چیزی طلب نمی‌کنند ولی همین که رنج و مصیبتی به آنها می‌رسد به درگاه خدا روی آورده، دست به دعا برمی‌دارند، در حالی که این گونه دعا کردن مورد پسند خداوند نیست. در روایتی امام صادق (ع) فرمود: کسی که بخواهد دعایش در حال سختی به اجابت رسد، باید در حال آسایش بسیار دعا کند. در روایتی دیگر آمده است: قبل، این کنت قبل الیوم، به او گفته می‌شود تا به حال کجا بودی؟

۲- ترک گناه

یکی دیگر از شرایط استجابت دعا ترک گناه است و به تعبیر دیگر، یکی از موانع استجابت دعا گناه و معصیت است، گناه باعث می‌شود دعای فرد بالا نرود و محبوس بماند.

امام باقر (ع) در این باره می‌فرماید: همانا بنده‌ای از خدا حاجتی می‌خواهد و خدا در نظر دارد دیر یا زود آن را برآورده سازد، لیکن آن بنده گناهی مرتکب می‌شود، پس خداوند متعال به فرشته می‌گوید: حاجتش را برآورده مکن و او را از آن محروم ساز، چون خود را در معرض خشم من قرار داده و سزاوار محرومیت من گردیده است.

به همین دلیل یکی از دعاهایی که اهل بیت (ع) توصیه کرده‌اند، بخشش گناهانی است که مانع استجابت دعا می‌شود.

۳- دعا از صمیم قلب

از دیگر شرایط استجابت دعا آن است که انسان با جدیت چیزی را از خدا بخواهد. به تعبیری ساده‌تر دل و زبان او در آنچه می‌خواهد هماهنگ باشد، نه اینکه صرفاً لقلقه زبان و اجرای برنامه دعا باشد؛ چنان که گاهی اوقات دیده می‌شود که دعایی خوانده می‌شود و شنوندگان بدون توجه و حضور قلب آن را تکرار می‌کنند و فکر و ذهن آنها به جایی دیگر است.

امام صادق (ع) در روایتی فرمود: خداوند متعال دعایی را که از دل غافل و بی‌خبر برخیزد مستجاب نمی‌کند و چون دعا می‌کنی با دل به آن روی آور و سپس به اجابت آن مطمئن باش.

یکی دیگر از شرایط استجابت دعا ترک گناه است و به تعبیر دیگر یکی از موانع استجابت دعا گناه و معصیت است، گناه باعث می‌شود دعای فرد بالا نرود و محبوس بماند

۴- دعا توأم با حرکت و تلاش

شرط دیگر استجابت دعا این است که انسان در پی دعا به دنبال تحقق آن کار نیز حرکت کند و اسباب و لوازمی را که خداوند برای آن کار قرار داده محقق سازد و اما اگر تنها دعا نماید و از خود حرکت و تلاشی نشان ندهد خداوند دعای او را مستجاب نمی‌کند. امام صادق (ع) در روایتی می‌فرماید: چهار دسته‌اند که دعایشان مستجاب نمی‌شود: اول مردی است که در خانه بنشیند و بگوید: خدایا، به من روز بده، خداوند به او می‌گوید: مگر به تو دستور ندادم که دنبال آن بروی؟

۵- عدم وجود مصلحت در اجابت دعا

گاه مصلحت دعا کننده یا دیگران در استجابت دعا نیست، زیرا انسان از تمام مصالح و مفاسد امور اطلاع ندارد، چیزی را برای خود خیر می‌داند و از خداوند آن را درخواست می‌کند، در حالی که در واقع آن چیز برایش شر است و چیز دیگری را برای خود شر می‌پندارد و از خداوند زوال و نابودی آن را درخواست می‌نماید، در حالی که آن چیز برای او خیر است. قرآن کریم در این باره می‌فرماید: «عَسَىٰ أَن تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَىٰ أَن تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»، چه بسا شما چیزی را خوش ندارید در صورتی که آن چیز برای شما خوب است و چه بسا چیزی را دوست دارید در حالی که آن چیز برای شما شر و بدی است و خدا می‌داند و شما نمی‌دانید.

۶- علاقه خداوند به شنیدن صدای بنده

خداوند دوست دارد صدا و ناله بنده مؤمنش را بیشتر بشنود و می‌خواهد بنده بیشتر با او به راز و نیاز بپردازد و خدا خدا کند.

امام کاظم (ع) در این باره می‌فرماید: همانا خداوند به دلیل اشتیاقی که به دعای مؤمن دارد، قبولی دعای او را به تأخیر می‌اندازد و می‌گوید: این صدایی است که دوست دارم تا آن را بشنوم و در قبولی دعای منافق عجله می‌کند و می‌گوید: این صدایی است که خوش ندارم آن را بشنوم.

راء
دوره جدید – شماره ۷
۲۶ شهریور ۱۳۹۳
۲۱ ذی‌القعده ۱۴۳۵
17 September 2014

کاخ‌های بهشت

امیرالمؤمنین علی(ع) می‌فرماید: چهار تا از کاخ‌های بهشت در دنیاست: مسجد الحرام، مسجد پیامبر، مسجد بیت‌المقدس و مسجد کوفه

از پیامبر بیاموزیم

انجام کارهای شخصی

پیامبر (ص) در روش و منش خویش استقلال را می‌آموخت. آن حضرت در برخوردها و رفتار، مسلمانان را متوجه این اصل با ارزش در حیات انسان‌ها می‌کرد و شخصیت مستقل را در آنها احیا می‌فرمود.

لقمان حکیم در وصایای خود به فرزندش، راز رشد و تعالی پیامبران و راست کرداران را چشم پوشی از غیر خدا می‌دانست: «فَإِنَّمَا بَلَغَ الْأَنْبِيَاءُ وَ الصِّدِّيقُونَ مَا بَلَغُوا بِقَطْعِ طَمَعِهِم، همانا پیامبران و راست کرداران به آنچه دست یافتند، جز به قطع طمع‌شان نبود.»

آن حضرت کارهای شخصی خود را به دیگران نمی‌سپرد و آنچه را خود می‌توانست انجام دهد، به دیگران واگذار نمی‌کرد. در وصف پیامبر اکرم(ص) آمده است: رسول خدا (صلی الله علیه و آله) لباس خود را می‌دوخت و کفشش را پینه می‌کرد و بیشترین کاری که در خانه انجام می‌داد، دوزندگی بود.

پیامبر خدا کفش خود را پینه می‌زد و در خانه را خود باز می‌کرد. شیر گوسفندان را می‌دوشید و شتر را می‌بست و سپس آن را می‌دوشید و چون خادمش در آسیاب کردن خسته می‌شد، به او کمک می‌کرد. نوشته‌اند آن حضرت در سفری با اصحاب و یاران خود در جایی که آب بود، توقف کردند تا آماده نماز شوند. پیامبر(ص) که به سوی آب می‌رفت، بدون آنکه با کسی چیزی بگوید، به سوی شتر خویش برگشت. اصحاب متوجه برگشت ایشان شدند و پرسیدند: چه می‌خواهید؟ فرمود: می‌خواهم زانوی شتر خویش را ببندم. گفتند: اجازه دهید ما این کار را برایتان انجام دهیم. فرمود: هرگز در کارهای خود از دیگران ولو به اندازه یک قطعه چوب مسواک کمک نخواهید و کارهای خود را خودتان انجام دهید. آن حضرت می‌فرمود: «کُلوا مِنْ کَدِّ أیدیکُمْ، از دسترنج خود بخورید. رسول عزتمند اسلام در روایتی دیگر مژده داده است: «مَنْ أَکَلَ مِنْ کَدِّ یَدِهِ مَرَّ عَلَی الصِّرَاطِ کَالْبَرْقِ الْخَاطِفِ، کسی که از دسترنج خویش بخورد، از صراط چون برق درخشان بگذرد.»

همچنین فرمود: مَن أکَلَ مِن کَدِّ یَدِهِ حَلالاً، فُتِحَ لَهُ أبوابُ الجَنَّةِ یَدخُلُ مِن أیِّها شاءَ: هر کس معاش خود را از دسترنج حلال خویش تأمین کند، درهای بهشت بر او گشوده شود تا از هر یک که خواست، داخل شود.

امنیت در سفر

جدی بگیرید

هوشیاری و دقت در سفر، بخصوص هنگام حضور در یک کشور دیگر از ضروریاتی است که موجب آسایش و آرامش مسافر و همراهان می‌شود. فراموش نکنیم مشکلی که برای ما پیش می‌آید، هر چند کوچک، تنها به خود ما محدود نمی‌شود بلکه ممکن است همراهان و چه بسا یک کاروان را درگیر نماید و حلاوت و شیرینی سفر را به کام ما تلخ کند. از این رو لازم است ضمن رعایت قوانین کشور میزبان، با به کار بستن مواردی که روزانه برای شما زائران عزیز یادآوری می گردند، اجازه سوءاستفاده را به فرصت‌طلبان و سودجویان که منتظر غفلت ما هستند، نداده و سفری امن و آرام را برای خود و دیگران به وجود آوریم.

حضور در حرمین شریفین و اماکن مقدسه

۱- در برخی فرهنگ‌ها، بلند کردن کفش به طرف کسی بدترین توهین قلمداد می‌شود، دقت کنید اگر کفش‌های خود را به حرمین می‌برید، در کیسه‌های مخصوص قرار دهید.

۲- در حرمین شریفین از قرار دادن قرآن کریم و کفش‌ها در یک دست خودداری کنید.

۳- برخی عوامل تندرو که تمام تلاش خود را برای اختلاف‌افکنی میان مسلمانان (شیعه و سنی) به کار می گیرند، اقدام به اعمالی از قبیل توهین به شیعیان یا مقدسات اهل سنت و ایجاد مزاحمت به هر بهانه‌ای می کنند. شایسته است از هرگونه جدل و درگیری با آنها اجتناب کنید.

۴- از استفاده از سجاده‌هایی که بر آنها تصویر (ضریح ائمه علیهم السلام یا اسامی و القاب ائمه اطهار علیهم السلام) منقوش است، خودداری نمایید.

۵- در حرمین شریفین همواره مراقب جیب، کیف، موبایل و محل نگهداری پول و اشیای قیمتی خود باشید، سارقین همیشه و در شکل‌های مختلف در کمین بوده و مترصد فرصت برای سرقت هستند.

دریچه

هستی شما به‌دعاست

قُلْ مَا یَعْبَؤُا بِکُمْ رَبِّی لَوْلَا دُعَاؤُکُمْ

بگو: اگر دعای شما نباشد، پروردگارم هیچ‌اعتنایی به شما نمی کند. (فرقان – ۷۷)

آتش لاله و ترانه چشمه، نوازش بهار و رنگارنگی پاییز، سوسوی ستارگان و آبی آسمان، آواز مرغان مهاجر و شکوه و آرامش آب، نسیم صبح و سکوت راز آلود شب، لطف عشق و عطر یاس، اذان نسیم و نسیم صبح دم زبان حال طبیعت است و مقال هستی، که «وَ إِنْ مِنْ شَیْءٍ إِلَّا یُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَکِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِیحَهُمْ» آری؛ همه عالم مضطرند و درک و شعور اضطرار خود ندارند: «أَمَّنْ یُجِیبُ الْمُضْطَرَّ إِذا دَعاهُ وَ یَکْشِفُ السُّوءَ» و در این میان، برای انسان گدایی از خدا کسبی است که هیچ خسارت و ضرر در آن نیست و باید ارزش آن را دانست. زیرا جمله مایعبوا یعنی وزنی قایل نمی‌شد. این کلمه در قرآن مجید فقط همین یک بار آمده است.

فقط با دعا می‌دهیم

امام صادق (ع) می‌فرماید: مقاماتی در نزد خداوند است که راه وصول به آنها تنها دعا و تقاضا است، و اگر بنده‌ای دهان خود را از دعا فرو بندد و چیزی تقاضا نکند، چیزی به او داده نخواهد شد. پس از خدا بخواه تا به تو عطا شود، زیرا هر دری را بکوبید و اصرار کنید سرانجام گشوده خواهد شد. در روایت دیگر فرمودند: عَلَیْکُمْ بِالدُّعاءِ فَإِنَّکُمْ لَا تَقْرَبُونَ بِمِثْلِهِ، به دعا تمسک جویید که با هیچ چیز، مانند دعا، به خداوند نزدیک نمی‌شوید.

قرآن یا دعا؟

معاویه بن عمار روایت کرده است که «به امام صادق (ع) عرض کردم: دو نفر هم‌زمان شروع به نماز کردند و با هم نماز را به پایان رساندند. یکی از آنها بیش از دیگری در نمازش قرآن تلاوت کرد و دیگری بیشتر دعا خواند. کدام یک از دو نماز برتر و با فضیلت‌تر است؟»

حضرت فرمودند: هر دو فضیلت دارند و نیک‌اند. به حضرت عرض کردم: می‌دانم که هر دو فضیلت دارند و خوب‌اند. حضرت فرمودند: الدعاء افضل (دعا فضیلتش بیشتر است) مگر نشنیده‌ای فرموده خداوند را: وَقَالَ رَبُّکُمُ ادْعُونِی أَسْتَجِبْ لَکُمْ إِنَّ الَّذِینَ یَسْتَکْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِی سَیَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِینَ؟ به خدا قسم، آن نمازی که دعایش بیشتر است عبادت است! به خدا قسم، دعا برتر است! به خدا قسم، دعا عبادت است، به خدا قسم، دعا شدیدترین عبادات است.

ای بود تو سرمایه و سود همه کس
و ای ظل وجود تو وجود همه کس
گر فیض تو یک لحظه ز عالم خیزد
معلوم شود بود و نبود همه کس

راء
دوره جدید – شماره ۷
۲۶ شهریور ۱۳۹۳
۲۱ ذی‌القعده ۱۴۳۵
17 September 2014

طلب علم الهی

رسول خدا(ص): هر کس دوستی دنیا و لذائذ آن را بر طلب علم الهی ترجیح دهد مستوجب خشم الهی می‌شود و در پائین ترین درجات آتش دوزخ با جهودان محشور خواهد بود و درباره چنین افرادی آیه زیر نازل گشته است. سوره بقره آیه ۸۹: و چون عرضه شد برایشان راه راست و شناختند صحیح بودن آن را پس کفران این نعمت نمودند و از آن روی برتافتند پس لعنت خدا بر کافران باد. مکارم الاخلاق صفحه۵۲۸

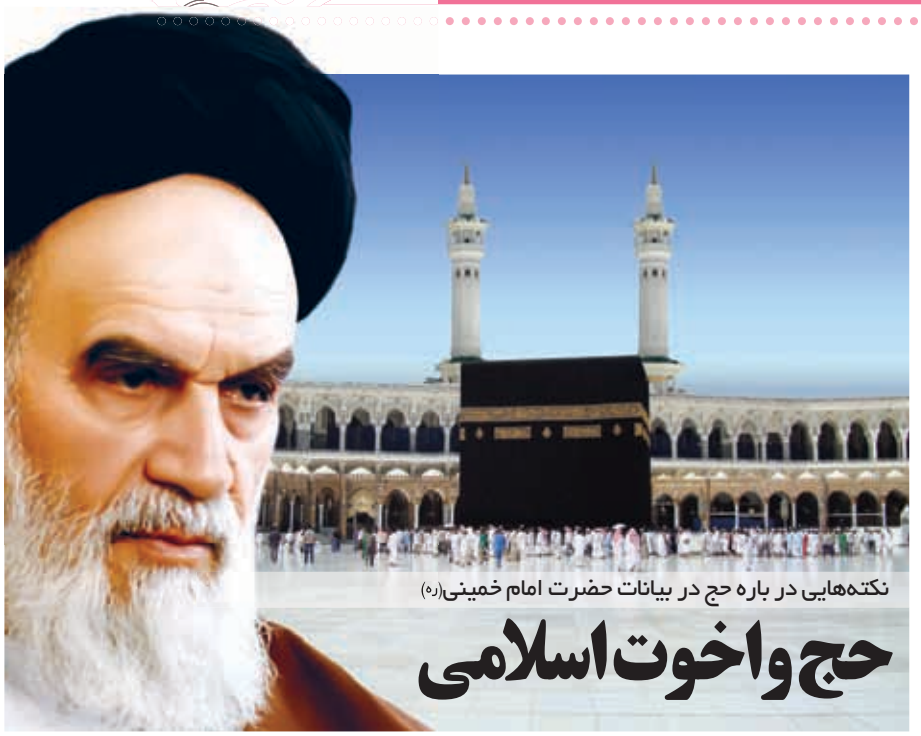

نکته‌هایی در باره حج در بیانات حضرت امام خمینی(ره)

حج و اخوت اسلامی

حجاج محترم ایران و زائران حرمین شریفین بدانند که آنها از کشوری که برای اهداف اسلامی و بیرون راندن ستمگران از کشور عزیز خویش [قیام کرده است] به سوی خانهٔ خدا و حرم شریف رسول‌الله ـ صلی‌الله علیه و آله و سلم ـ و قبور معظم و فرزندان پیامبر ـ علیهم صلوات الله ـ می‌روند، تحت مراقبت برادران اسلامی سراسر جهان هستند؛ و خبرگزاریها و دروغپردازان بوقهای تبلیغاتی و دشمنان اسلام در کمین نشسته و مراقب اعمال و اقوال آنان هستند، و در صددند که از کاهی کوهی بسازند و سرتاسر جهان را از شایعه‌های خود پر نمایند.

در این صورت جزیی انحراف و خطا و لغزش آنان علاوه بر آنکه در پیشگاه خداوند بزرگ و رسول عظیم‌الشأنش می‌باشد، در حضور سایر زائران حرمین شریفین است، که به واسطهٔ پیامد آن گناهی بزرگ و خطایی عظیم است؛ زیرا علاوه بر آنکه بعض اعمال و گفتار خلاف حرمت حرمین شریفین است، موجب وهن جمهوری اسلامی است؛ که خدای نخواسته این جمهوری اسلامی، که برای حکومت الله و برقراری احکام مقدس آسمانی قرآن و سنت تشکیل شده، به واسطهٔ بعض اعمال و رفتار آنان به گونه‌ای دیگر معرفی شود؛ و عیب جویانی که مراقب خرده‌گیری و بهانه هستند بر ضد اسلام و جمهوری اسلامی به شایعه‌پراکنی و مشوّه نمودن چهرهٔ نورانی اسلام و جمهوری اسلامی بپردازند؛ و گناه آن در نامهٔ اعمال آنان که برای عبادت و فریضهٔ حج رفته‌اند نوشته شود. لازم است مراقب باشند که اعمال بی‌رویّه و گفتار باطل تحقق پیدا نکند. و هر کس مراقب دوستان و نزدیکان خود باشد؛ و در برنامه‌های انسانی ـ اسلامی صحیح، که از طرف نمایندهٔ اینجانب، جناب حجت‌الاسلام آقای خوئینی‌ها، ترتیب داده می‌شود تبعیت کنند؛ و از آنها تخطی نکنند که موجب هرج و مرج و ناراحتی زائرین فراهم شود.

و پلیس کشور سعودی و متصدیان امور حج و زیارت و دولت سعودی باید توجه کنند که زائران ایرانی، که از یک کشور انقلابی تحت ستم غرب و شرق و غارتزده که با تأیید خداوند متعال و قیام و نهضت همگانی خود را از چنگال ابرقدرتها نجات داد و با همت والای مرد و زن و کوچک و بزرگ استقلال و آزادی را به دست آورد و رژیم ستمشاهی امریکایی را به رژیم اسلامی مردمی تبدیل کرد و مستشاران و جاسوسان امریکایی و شوروی را یا از کشور راند و یا به بند کشید، به زیارت بیت‌الله الحرام و مرقد مطهر رسول خدا ـ صلی‌الله علیه و آله و سلم ـ و ائمهٔ مسلمین ـ علیهم السلام ـ مشرف می‌شوند. میهمانان خدا و رسول‌اند. و اعانت و جسارت به آنها اهانت و جسارت به میزبانان بزرگ آنان است. خصوصاً که این میهمانان آمده‌اند تا همراه با مناسک حج به ندای ابراهیم خلیل‌الله و محمد رسول‌الله ـ صلی‌الله علیه و آله و سلم ـ لبیک گویند، که لبیک به آنان نیز لبیک به خدای تعالی است. با اینانی که از کلّ فجّ عمیق [۱۰] هجرت به سوی خدا و رسول بزرگ او کرده‌اند با مهر و صفا و محبت و وفا و اخوت اسلامی رفتار کنید، و میهمانان خدا و رسول را آزار ندهید. اینان برای مناسک حج و برائت از مشرکان و کافران، که خدا و رسول او از آنان برائت جسته است، آمده‌اند.

این میهمانان متعهد را گرامی دارید؛ و از قدرت یک رژیم مقتدر اسلامی برای سرکوب دشمن اسلام و مسلمین، اسرائیل غاصب، و قطع ید ارباب او، امریکا، رأس دشمنان اسلام و کشورهای اسلامی، بهره‌برداری کنید؛ و مکّهٔ مکرّمه را با هماهنگی زائران سراسر جهان به کانون فریاد علیه ستمگران تبدیل کنید؛ که این یکی از اسرار حج است. و خداوند، غنی از لبیک‌ها و عبادات بشر است.

۱۳۶۲/۰۶/۱۲ صحیفه امام (ره)

محرمات احرام (بخش اول)

فتاوای رهبر معظم انقلاب

■ س. آیا مرد و زن در حال احرام می‌توانند صورت خود را با حوله خشک کنند؟

ج: این کار برای مرد مانعی ندارد و برای زنان، در صورتی که پوشاندن صورت بر آن اطلاق نشود اشکال ندارد و در غیر این صورت جایز نیست و در هر حال پوشاندن صورت کفاره ندارد.

■ س. خشک کردن صورت با حوله برای زن چه حکمی دارد؟

ج: اگر حوله را بر روی همه صورت بیندازد اشکال دارد و در غیر این صورت مانع ندارد.

■ س. خشک کردن سر با حوله و امثال آن برای مرد چه حکمی دارد؟

ج: اشکال ندارد مگر در صورتی که حوله را بر روی تمام سر بیندازد و سر را با آن خشک کند.

■ س. آیا مُحرم می‌تواند تمام یا بعض سر را زیر آب کند؟

ج: جایز نیست تمام سر را زیر آب کند، ولی حرمت آن نسبت به بعض سر معلوم نیست.

■ س. کفاره پوشاندن سر چیست؟ و آیا بعض سر حکم تمام سر را دارد؟

ج: بنا بر احتیاط یک گوسفند قربانی کند و بعض سر حکم تمام سر را ندارد مگر در صورتی که عرفاً بر آن صدق کند که سر را پوشانیده است؛ مثل این که کلاه کوچکی که فقط قسمت وسط سر را می‌پوشاند بر سر بگذارد.

■ س. کسی که حسّ بویایی ندارد یا به علت زکام و سرماخوردگی بویی را احساس نمی‌کند، استعمال طیب و عطر زدن به بدن و لباس و گرفتن بینی از بوی بد بر او حرام است یا نه؟

ج: استعمال طیب در هر صورت جایز نیست اگرچه بوی آن به مشامش نرسد؛ و در گرفتن بینی حکم سایر مُحرمین را دارد.

■ س. حکم تکرّر استعمال طیب در یک وقت یا اوقات متعدّد بدون تخلّل کفاره چیست؟

ج: تکرّر استعمال طیب در یک زمان تا حدّی که عرفاً آن را یک‌بار استعمال کردن بدانند، کفّاره را متعدّد نمی‌کند و در غیر آن علی‌الظاهر باید کفّاره را به تعداد استعمال، تکرار کند و عدم تخلّل کفاره تأثیری ندارد.

■ س. آیا مفاخره در حال احرام مطلقاً حرام است یا در صورتی که مستلزم اهانت به دیگران باشد؟

ج: فخرفروشی در حال احرام حرام است هرچند متضمّن اهانت و دشنام به دیگران نباشد.

■ س. حکم بستن دستمال به سر جهت سر درد چیست؟

ج: اشکال ندارد.

زائر
دوره جدید – شماره ۷
۲۶ شهریور ۱۳۹۳
۲۱ ذی‌القعده ۱۴۳۵
17 September 2014

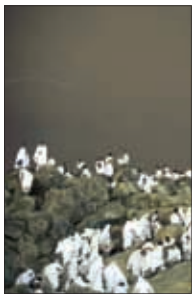

گروه نجات‌یافتگان

رسول خدا(ص): ای بندگان خدا شما همانند بیمارانید و خداوند مانند طبیب مصلحت مریض در این است که به دستورات طبیب عمل نماید نه آنکه به چیزی که خود می پسندد اظهار تمایل کند پس تسلیم اوامر و دستورات الهی شوید تا به گروه نجات یافتگان بپیوندید و به خیر و سعادت دست بیابید.
مجموعه ورام جلد ۲ صفحه ۱۱۷

با مهمانان خدای مهربان مهربان باشیم

استاد حسین انصاریان

یکی از وظایف و مسئولیت‌های سنگین و بسیار مهم مؤمن، این است که دیگر مؤمنان و مسلمانان را ارج نهد و به آنان احترام نماید، وجودشان را گرامی بدارد و از اهانت به ایشان و سبک شمردنشان جداً بپرهیزد. زائر حرم الهی باید به طور ویژه به رعایت این مسأله مهم در حق دیگران اهتمام ورزد و همه را، چه کوچک‌تر از خود و چه بزرگ‌تر و مسن‌تر از خویش، گرامی بدارد و در هر موقعیتی از اکرام به آنان دریغ نورزد.

زائر باید به این معنا توجه کند که دیگر زائران علاوه بر این که مؤمن و مسلمانند، مهمان خدا هستند و در ضیافت الله شرکت دارند و باید از اکرام و احترام بیشتری برخوردار باشند. زائر باید افراد کم‌سن‌تر از خود را کم‌گناه‌تر بداند و مسن‌تر از خود را در عبادت و بندگی مقدم بر خویش قلمداد کند. بدین ترتیب احترام و اکرام به کوچک‌تر از خود و مسن‌تر از خویش را واجب اخلاقی بداند و در بزرگداشت همه آنان ذره‌ای کوتاهی ننماید.

اکرام به مؤمن و احترام به دیگران، گاهی با یک سخن و کلام نیکو تحقق می‌یابد؛ چنان که از حضرت صادق(ع) روایت شده:
«مَنْ قَالَ لأَخِیهِ الْمُؤْمِنِ مَرْحَباً کَتَبَ اللهُ تَعَالَی لَهُ مَرْحَباً إِلَی یَوْمِ الْقِیَامَةِ»؛ «کسی که به برادر مؤمنش بگوید خوش آمدی، خداوند به تو رفاه و گشایش عنایت کند، خداوند متعال تا قیامت برای او خوشامد و گشایش در کارهایش ثبت می‌کند.»
و باز آن حضرت می‌فرماید: «مَن أتاه أخوه المُسلِم فأکرَمَهُ فإنّما أکرَمَ اللهَ عزّ و جلّ.»؛
«کسی که برادر مسلمانش نزدش آید و او به برادر مسلمانش احترام بگذارد، بی‌تردید به خدای عز و جل احترام گذاشته است.»

امام صادق(ع) درباره نیکوکاری به اسحاق بن عمار فرمود: «ای اسحاق! تا جایی که قدرت داری، به دوستان من نیکی کرده، با آنان به اکرام و احترام برخورد کن؛ مؤمن اگر به مؤمن نیکی کند و او را در امورش کمک کند، با این عملش به صورت ابلیس لطمه می‌زند و قلب آن دشمن مکار را از اندوه دائم پر می‌کند.»

نصیحت و خیرخواهی نسبت به همسفران

نصیحت در لغت به معنای خیرخواهی نسبت به دیگران و موعظه حسنه برای هدایت آنان است.
اهل تحقیق و لغت‌شناسان در معنای نصیحت می‌فرمایند: مراد از نصیحت مؤمن به مؤمن، ارشاد و هدایت او به مصالح دین و دنیای اوست و نصیحت، تعلیم معالم دین به اوست؛ اگر نسبت به معالم جاهل باشد، بیدار کردن اوست، اگر در خواب غفلت به سر می‌برد؛ نصیحت، دفاع از مسلمان و آبروی اوست؛ نصیحت، گرامیداشت مؤمن در جوانی و پیری اوست؛ نصیحت ترک حسد و دغلی و فتنه نسبت به مؤمن، دفع ضرر از او و جلب منفعت به سوی اوست. اگر طرف مقابل نصیحت‌پذیر نباشد، باید با حوصله، بردباری و مدارا با او رفتار کند تا نصیحت‌پذیر شود و اگر به امر دین و مسائل الهی تن در ندهد، به صورت مشروع او را امر به معروف و نهی از منکر کند تا به دایره دین بازگردد و خیر دنیا و آخرتش تأمین شده، همای سعادت و خوشبختی بر سرش بنشیند و به صف مؤمنان بپیوندد.
مسأله نصیحت و خیرخواهی در اسلام از جایگاه بسیار مهمی برخوردار است. تا جایی که در روایات اهل بیت(ع) فصل خاصی به آن اختصاص یافته است.
از امام باقر(ع) روایت شده که پیامبر اسلام(ص) فرموده: «خیرخواهی و نصیحت شما نسبت به برادر مؤمن باید به گونه‌ای باشد که گویا برای خودتان در مقام خیرخواهی هستید.»
امام صادق(ع) در ضمن روایتی در باب خیرخواهی می‌فرماید: «بر مؤمن واجب است که نسبت به مؤمن خیرخواه باشد.»
«بر مؤمن واجب است که خیرخواه مؤمن در حضور و در غیابش باشد.»

محبت؛ کلید جلب محبت

اگر کسی را دوست دارید، محبت خویش را بر زبان آورید و آن را اظهار کنید تا محبت‌ها افزوده شود و دوستی‌ها تداوم یابد.
هر انسانی مایل است که مورد علاقه و محبت دیگران باشد. اگر آن علاقه‌مندان محبت خود را آشکار کنند، محبوب هم به دوستداران خود علاقه‌مند می‌شود و این محبت دوجانبه، زندگی‌ها را از صفا و صمیمیت بیشتری بهره‌مند می‌سازد. ما اگر بدانیم که خدا دوستدار ماست، ما هم خدا را بیشتر دوست خواهیم داشت و اگر باور کنیم که رسول خدا(ص) و حضرات اهل بیت(ع) به ما عنایت و محبت دارند و این علاقه را بارها نشان داده و اظهار کرده‌اند، شعله محبت عترت و اهل بیت نبوت در دل ما بیشتر خواهد شد.
خداوند بارها در قرآن کریم، محبت خویش را نسبت به بندگانش ابراز کرده و در آیاتی که «إِنَّ اللهَ یُحِبُّ الَّذِینَ» دارد، تصریح فرموده که دوستدار پاکان، توبه‌کنندگان، پاکی‌جویان، نیکوکاران، متقین، متوکلین، صابران، اهل قسط و عدل است و گاهی نیز از کسانی یاد می‌کند که دوستی ایشان با خدا دوسویه است (یحبهم و یحبونه) توجه به این نکته، محبت خدا را در دل‌ها شعله‌ور می‌سازد.
ائمه معصومین(ع) محبت‌های خویش را نسبت به پیروان‌شان ابراز می‌کنند. از امیر مؤمنان حضرت علی(ع) پرسیدند: یا علی! چگونه‌اید؟ فرمود: دوستدار دوستان‌مان و دشمن دشمنان‌مان هستیم: «اصبحت محباً لمحبنا و مبغضاً لمن یُبغضُنا» آیا اگر باور کنیم که مولای متقیان به دوستانش علاقه دارد، نخواهیم کوشید که گوهر عشق او را در سینه داشته باشیم؟
ابراز علاقه و محبت روابط دوستانه را هم نیرومند می‌سازد. اگر شما به کسی علاقه و محبت داشته باشید، اما به دلیل تنبلی و بی‌حالی، با خجالت و شرم یا با هر توجیه دیگری محبت خود را هیچ گاه بر زبان نیاورید و نگویید که دوستش دارید، او از کجا پی به علاقه‌مندی شما برده و به شما علاقه پیدا کند؟ کلید جلب محبت هر کس، ابراز علاقه خودتان است.
حضرت امام صادق(ع) فرمود: «إذا أحببتَ رَجُلاً فأخبِرهُ.» اگر به کسی علاقه و محبت داشتی، او را آگاه کن.

زائر
دوره جدید – شماره ۷
۲۶ شهریور ۱۳۹۳
۲۱ ذی‌القعده ۱۴۳۵
17 September 2014

دوستی سودمند

پیغمبر(ص): دوستی من و خاندانم در هفت جای پروحشت سودمند است. وقت مرگ، در قبر، هنگام زنده‌شدن، موقع تحویل دادن نامه اعمال در وقت حساب و سنجش اعمال و عبور از پل صراط
کتاب نصایح
صفحه ۲۶۳ حدیث ۱۳

برگی از کتاب «پیمان پارسایی»
نوشته استاد ابوالفضل بهرامپور

محاسبه نفس

یَاأَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا عَلَیْکُمْ أَنْفُسَکُمْ لَا یَضُرُّکُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَیْتُمْ إِلَی اللهِ مَرْجِعُکُمْ جَمِیعًا فَیُنَبِّئُکُمْ بِمَا کُنْتُمْ تَعْمَلُونَ(مائده – ۱۰۵).
ای کسانی که ایمان آورده‌اید، به اصلاح خودتان بپردازید. از آنجا که شما راه یافته‌اید، بیراهه رفتن دیگران به شما زیان نمی‌رساند. بازگشت همه شما به سوی خداست و از آنچه می کرده‌اید آگاهتان می‌سازد.

مفهوم آیه این است که وقتی نمی‌توانید دیگران را اصلاح کنید، پس خودتان را اصلاح کنید و به اسلام التزام عملی داشته باشید تا گمراهی جامعه و یا محیط و نیز تهاجم‌های ابلیسی و فرهنگی به شما آسیب نرساند. شما مسئول خویشتن هستید، اگر شما هدایت یافتید و خود را در حوزه محاسبه نفس قرار دادید، دیگران به شما ضرری نمی‌رسانند. تکلیف شما آن است که اعتقادات خود را با برهان تقویت کنید تا از پاسخ به سؤالات هنگام مرگ و صحنه قیامت در نمانید و بدانید بازگشت شما به سوی خداست و به حساب هر یک از شما جداگانه رسیدگی می‌شود(إِلَی اللهِ مَرْجِعُکُمْ جَمِیعًا).

حدیث: از پیامبر اکرم (ص) درباره این آیه سؤال کردند، فرمود: امر به معروف و نهی از منکر کنید، اما وقتی دیدید مردم دنیا را مقدم داشته‌اند و بخل و هوای نفس بر آنان حکومت می‌کند و هر کسی فقط رأی خود را می‌پسندد و گوشش بدهکار سخن حق نیست، شما به خود بپردازید و عوام را رها کنید.

محاسبه نفس، بویژه در موقعیت حج

این محاسبه در دنیا امری اختیاری است که مؤمن آن را انجام می‌دهد، ولی از لحظه مرگ تا صحنه قیامت، این محاسبه اجباری و به دست دیگران انجام خواهد شد و برنده کسی است که پیش از قیامت، خود بررسی کننده اعمال خویشتن باشد که گفته‌اند: حاسبوا قبل ان تحاسبوا، یعنی پیش از آن که به حسابتان برسند، حساب خود را برسید.

آدمی در محاسبه نفس، در حقیقت، درباره خودش کار قیامتی می کند. هدف کلی از محاسبه نفس احراز ملکات انسانی و دفع مهلکات نفسانی است. محاسبه نفس چهار عنصر اصلی دارد که می توان گفت: عنصر اول آن به قبل از حج و عنصر دوم به دوران اعمال حج و سومی به دوران بازگشت به وطن مربوط می‌شود و عنصر چهارم معاقبه یا معاتبه است.

۱- عنصر اول مشارطه است. در این مرحله، انسان با خدا و نفس خود شرط‌هایی می‌بندد و به وفای آن تعهد می‌دهد، مثلاً شما وقتی می‌خواهید به حج مشرف شوید، آنچه از مناسک حج یاد می‌گیرید، در حقیقت، موارد مشارطه با خداست.

۲- مراقبه. در این مرحله، به آنچه تعهد داده‌ایم در محل‌ها و مناسک حج عمل می‌کنیم و مراقب ادای صحیح آن هستیم و این همان مراقبت بر مشارطه است. ضمانت اجرایی مراقبت این است که اگر در موردی خلافی صادر شد، خود را به یک قربانی جریمه می‌کنیم و این همان مراقبه است.

۳- محاسبه. در این مرحله، اعمال خود را حسابرسی عمل می‌کنیم. آنجا که خلافی انجام نشده، خوشحالیم و اگر خلافی پدید آمده است آن را جبران، و برای این قصور، کیفری منظور می‌کنیم. ممکن است برخی برای جبران خلاف، چند رکعت نماز یا قرائت چند آیه یا سوره از قرآن و یا انفاقی تعیین کنند. مطلوب خواهد بود چند نفری که با هم رفیق طریق سلوک می‌شوند، دسته جمعی محاسبه نفس کنند و بنگرند که چه میزان پیشرفت یا عقب‌گرد کرده‌اند. محاسبه مانع از عقیم ماندن ادامه کار تهذیب و تربیت نفس سالک می‌شود.

۴- معاقبه (یا معاتبه). در این مرحله، انسان خود را به خاطر نقض عهدی که نموده و خلافی که از او صادر شده است مجازات می کند.

سفارش کرده‌اند هر شب که برای خواب آماده می‌شوید، رفتار روزانه خود را محاسبه و برای قصورهای خود عقابی منظور کنید. در این صورت، شما بنده‌ای خواهید بود که لزومی ندارد کارگزاران قیامت با شما کاری داشته باشند. آنچه از مطالب فوق به دست می‌آید عبارتند از:

۱- ما باید امر به معروف و نهی از منکر کنیم، اما اگر مؤثر نبود، باید همت خود را به اصلاح نفس خود مصروف داریم.

۲- برنده کسی است که در این دنیا، با اختیاری که دارد، نفس خود را محاسبه و تربیت کند وگرنه این امر در قیامت به صورت محاکمه خواهد بود.

۳- در محاسبه نفس، چهار عنصر را پی می گیریم: مشارطه، مراقبه، محاسبه و معاقبه.

۴- ما هر شب قبل از خواب، به کارکرد خود رسیدگی می کنیم تا بر خود ولایت داشته باشیم.

۵- وقتی ما اهل محاسبه و تربیت نفس خود باشیم، ما را از محاکمه قیامت چه باک!

پی‌نوشت:
المیزان ج ۶، ص ۱۸۹؛ نورالثقلین ج ۱، ص ۶۸۴، مجمع البیان، ج ۳، ص ۲۵۴.

کدام سفر؟

روزی یکی از مؤمنین که قصد سفر حج داشت جهت خداحافظی، حضور علامه ابوالحسن شعرانی رسید، و از وی خواست تا در حق او دعا بکند.

علامه شعرانی گفت: انشاءالله بروی و برنگردی.

منظور این است که تو با این حال عادی که به سفر می‌روی وقتی مناسک را انجام دادی باید به قدری تعالی و تکامل داشته باشی که دیگر در برگشت از حج انسان دیگری بشوی.

در واقع معنویت حج به قدری در تو اثر نهاده باشد که تو به انسان جدیدی (از حیث معنویت) مبدل شده و به قول عرفا تولد روحی جدیدی داشته باشد.

در همین زمینه خواجه عبدالله قشیری در خصوص سفر روحانی و عادی می گوید: از ابوعلی دقاق شنیدم که می گفت در قریه فرخک نیشابور از یکی از شیوخ عرفا پرسیدند، ای شیخ آیا مسافرت رفته‌ای؟ شیخ گفت: مسافرت زمینی یا آسمانی؟ سفر زمینی نداشته‌ام، اما سفر آسمانی داشته‌ام. (رساله قشیریه، متن عربی، چاپ بیدار ص ۴۱۱)

ای مقیمان درت را عالمی در هر دمی
رهروان راه عشقت هر دمی در عالمی

قشیری در ادامه گفتار از قول ابوعلی دقاق می گوید: و من در مرو بودم که بعضی از متصوفه نزد من آمدند. یکی از آنها به من گفت: من از راه دور مسافت طولانی را جهت زیارت تو، طی کرده‌ام. من به او گفتم: کافی بود که به جای این همه طی مسافت طولانی یک قدم از نفس خود مسافرت کرده و دور می‌شدی؟

راء
دوره جدید – شماره ۷
۲۶ شهریور ۱۳۹۳
۲۱ ذی‌القعده ۱۴۳۵
17 September 2014

امان‌نامه

رسول خدا (ص): هر مؤمنی بمیرد و یک ورق کاغذ از او بماند که دانشی بر آن باشد آن ورقه روز قیامت میان او و دوزخ حائل و مانع شود و خدای تبارک و تعالی به هر حرفی که در آن کاغذ نوشته شهری در بهشت به او دهد که هفت برابر دنیا باشد.
امالی صدوق صفحه ۳۷

ردیف ارادت در غزل زیارت

این کلمات، همسایه با لحظات مناجات صدها هزار شیفته مسلمانند که با قلب‌هایی همرنگ «اویس قرنی»، از این قرن غمزده، فاصله گرفته‌اند و به اعماق خیال‌انگیز قنوت‌های معطر محمد(ص) کوچ کرده‌اند.

روزهای مدینه چه زود به غروب می‌رسند. انگار همین چند لحظه پیش بود که آسمان صبح، دامان سرمه‌ای خودش را با لای چشم ستاره باران دعای زائران مدینه پهن کرده بود، یا انگار همین چند دقیقه قبل بود که خورشید از پشت بقیع، دست آفتاب التماسش را رو به گنبد گرامی رسول‌الله(ص) رسانده بود... و حالا شب‌بوهای اشک، روی صورت مردم، گل انداخته‌اند...

اینجا مدینه است؛ صحن و سرای دلدادگی و بندگی و این کلمات، همسایه با لحظات مناجات صدها هزار شیفته مسلمانند که با قلب‌هایی همرنگ «اویس قرنی» از این قرن غمزده، فاصله گرفته‌اند و به اعماق خیال‌انگیز قنوت‌های معطر محمد(ص)، کوچ کرده‌اند.

بامن‌به‌قبله‌گاه‌مدینه‌سفر کنید-به‌مزاربزرگ‌باوقار،حضرت‌همیشه بهار-که‌دامان‌اسم‌قشنگش‌روبه‌سبزه‌زار هزارات‌صلوات...می‌کشد.

در مدینه، اذان یعنی بانگ بیداری... یعنی جذبه یک حرم که دل‌ها را به دیار کسی رهسپار می‌کند که اگر نبود، عقل من و تو به فریادهای «الله‌اکبر» قد نمی‌داد! اینجا پنج نوبت نماز، یعنی چنگ زدن به دامان معراج محمدی(ص) با پنج انگشت ارادت! رقابت برای رسیدن به نماز مسجد پیغمبر(ص) شاید برای نخستین بار معنی «حی علی الصلوه» را به قدم‌های زائران می‌چشاند، در فشار و ازدحام هر ردیف، قافیه مرهم شانه‌های گناه دیده می‌شود و طعم تبسم پیامبر(ص) مصرع‌های بریده این بیت‌های بندگی را به یکدیگر بند می‌زند!

خدایا! تا چشم کار می‌کند، موج موج، جمعیتی است که از فراسوی دنیا به سمت این ساحل ستایش آمده‌اند.

- سلام محمد(ص)! زخم خورده عموها!... محنت کشیده شعب ابی‌طالب!... سنگ خورده طائف!...

- یا رسول‌الله(ص)! من آمدم به نیابت از مردمی که از کودکی گوش خود را به گوشواره «لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ» سپرده‌اند؛ با نام برادرت علی(ع) ایستادن را یاد می‌گیرند و روزی به خودشان می‌آیند که می‌بینند غم مظلومیت شما و بچه‌هایتان چقدر برای سینه‌هاشان سنگین است.

- من آمدم ای پیغمبر، ای رسول گل‌ها؛ با ابر بارانی هق‌هق‌ها، با آبروی ایام فاطمیه، با یک قطعه بهشت به نام تربت کربلا که بوسه خاک بر پیشانی پاک مناجات ماست!

- من آمدم با حرمت اشک‌هایی که برای نیامدن لباس علمدار، خیمه‌گاه خاطره ما را عزادار کرده؛ با تار اعصابی که از کودکی به نوای نجیب محبت محمد و آل محمد(ص) کوک شده است!

آمدم تا ببینم چه گذشت به «حیدر» وقتی بغض ناموس‌پرستی خود را با چاه در میان می‌گذاشت!

آمدم تا ببینم چه گذشت به امام هشتم وقتی دلش برای وداع با شما «رضا» نمی‌شد ولی خودش را برای سفری آماده کرد... در جاده‌ای که بازگشت نداشت و در انتهایش یک تاکستان، انگور مسموم مظلومیت، آرمیده بود!

یا رسول‌الله(ص)... این همه زائر... این همه مسافر... این همه عاشق، کنار مزار شما جمع شده‌اند تا با هزاران زبان مناجات عرض کنند:

- اگر قلب سوره‌های قرآن، یاسین (یس) نام دارد و اگر قلب سوره یاسین، «سَلَامٌ قَوْلًا مِن رَّبٍّ رَّحِيمٍ» است، ما با این صدف‌های پیچ اندر پیچ و دل اندر دل می‌خواهیم در گوش شما با هیاهوی موج و دریا عرض کنیم:

ای پادشاه نادیده اقلیم قلب‌ها! صاحب خلق عظیم، ای رحمه‌للعالمین، شما که بر پیکر بی جان عربی گمنام و ناشناس و بیابانگرد نماز خواندید، فقط به حکم این که محبت و دوستی علی(ع) در قلبش بود، در این سفر، روح مرده ما را جان ببخشید.

آمین!

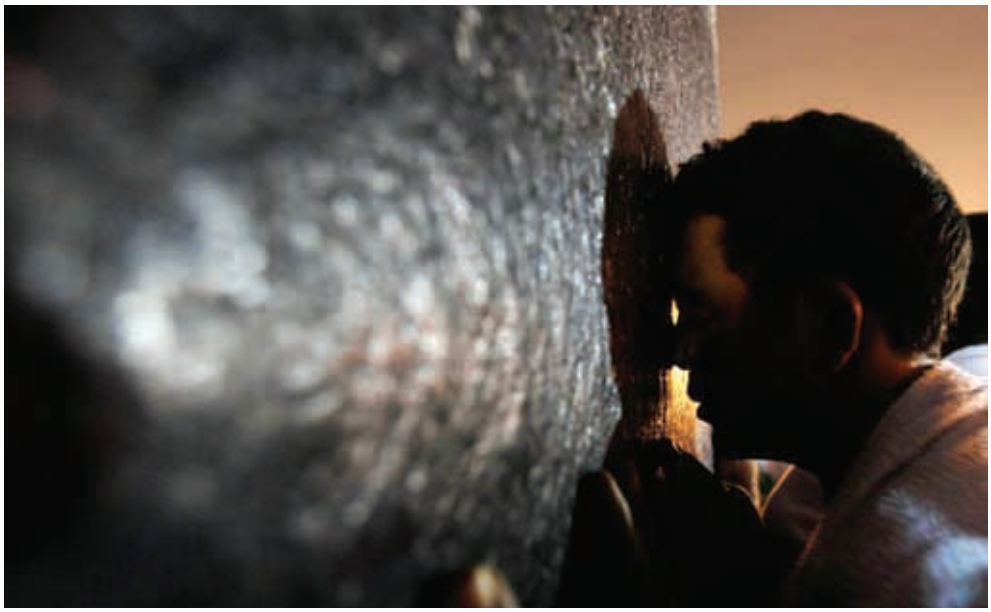

ژرفا

یاد خداوند

آیت‌الله العظمی جوادی آملی

ابوعبیده می‌گوید: حضرت صادق(ع) فرمودند: آیا تو را مطلع نسازم از شدیدترین چیزی که خداوند بر خلقش واجب کرده است؛ انصاف داشتن با مردم، و شرکت دادن برادران دینی در اموال خودت به خاطر خداوند، و یاد خداوند در همه حال، پس اگر با طاعتی از طاعات پروردگار مواجه شد انجام دهد و اگر با معصیتی مواجه شد ترک نماید.

آری چون عوامل غفلت در زندگی مادی بسیار و تیرهای وسوسه شیاطین از هر سو به‌طرف انسان پرتاب می‌گردد برای مبارزه با آن راهی جز «ذکر کثیر» نیست. ذکر کثیر به معنی واقعی کلمه یعنی توجه با تمام وجود به خداوند، نه تنها با زبان و لقلقه لسان. ذکر کثیری که در همه اعمال انسان پرتوافکن باشد، و نور و روشنایی بر آنها بپاشد.

به‌این ترتیب قرآن همه مؤمنان را موظف می‌کند که در همه حال به یاد خدا باشید.

به‌هنگام عبادت یاد او کنید و حضور قلب و اخلاص داشته باشید. به هنگام حضور صحنه‌های گناه یاد او کنید و از نگاه چشم بپوشید، و یا اگر لغزشی روی داده توبه کنید و به راه حق باز گردید. به هنگام نعمت یاد او کنید و شکرگزار باشید. و به هنگام بلا و مصیبت یاد او کنید و صبور و شکیبا باشید.

خلاصه یاد او را که در هر صحنه‌ای از صحنه‌های زندگی، انگیزه و اکنش مناسب والهی است، فراموش ننمایید.

در حدیثی که در «صحیح ترمذی» و «مسند احمد» از ابوسعید خدری از پیامبر گرامی اسلام (ص) نقل شده چنین می‌خوانیم: که از آن حضرت پرسیدند: أَيُّ الْعِبَادِ أَفْضَلُ دَرَجَةً عِنْدَ اللهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، کدامیک از بندگان در روز قیامت مقامشان از همه بیشتر است؟ فرمود: الذَّاكِرُونَ اللهَ كَثِيراً، آنها که خدا را بسیار یاد می‌کنند.

ابوسعید می‌گوید: عرض کردم یا رسول الله! «و من الغازی فی سبیل‌الله»: آیا چنین کسانی حتی از جنگجویان راه خدا والامقام‌ترند؟ فرمود: لَوْ ضَرَبَ بِسَيْفِهِ فِي الْكُفَّارِ، وَالْمُشْرِكِينَ حَتَّى يَنْكَسِرَ، وَيَخْتَضِبَ دَمًا لَكَانَ الذَّاكِرِينَ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ أَفْضَلَ مِنْهُ دَرَجَةً! اگر با شمشیرش آنقدر بر پیکر کفار و مشرکین بزند که شمشیرش بشکند و با خون رنگین شود آنها که یاد خدا بسیار می‌کنند از او برترند. چرا که جهاد خالصانه نیز بدون ذکر کثیر خداوند ممکن نیست.

راء
دوره جدید – شماره ۷
۲۶ شهریور ۱۳۹۳
۲۱ ذی‌القعده ۱۴۳۵
17 September 2014

فلسفه حج

اخلاص، زیباترین تن‌پوش

در حج، شاید فلسفه پر رمز و راز برخی از اعمال را ندانی، ولی تسلیم در برابر رب‌العالمین تو را وادار به اطاعت و فرمانبرداری می‌کند. اگر اخلاص را چاشنی اعمال خود کنی، احساس رضایت و آرامش قلب به تو دست می‌دهد و به این باور می‌رسی که حج چیزی جز عشق و شیدایی و اطاعت جانانه اوامر مولا نیست.

ابراهیم(ع) خشت نخست کعبه، این خانه توحید را مخلصانه نهاد. پیش‌تر، انتقال هاجر و اسماعیل در اجرای فرمان حضرت دوست صورت پذیرفت. همه حوادث ریز و درشت تا ذبح اسماعیل با جانمایه اخلاص به انجام رسید. این اخلاص، بزرگ‌ترین صحرای حاره جهان را که هیچ خاصیت و قابلیت کشت و زرع را نداشت، به سرزمینی مبارک و معمور بدل ساخت تا برای همیشه تاریخ اصل تثبیت شده «كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ» را پیش روی انسان‌ها جهت الگوی زندگی و زیست الهی قرار دهد.

خانه‌ای کوچک و ساده طی هزاره‌ها باقی می‌ماند و کاخ‌های مستحکم و مجلل، جز ستون‌های عبرت‌آموز، چیزی از خود به جا نمی‌گذارند. این خانه و طوق نورانی و مقدس‌اش، پس از هزاران سال با همه سادگی، قلب میلیون‌ها انسان را در گرو خود قرار داده و با سرمایه بی‌پایان اخلاصی که به پای آن گزارده شد، تا قیام قیامت محل طواف انسان‌های مؤمن و عاشق و واله خواهد بود.

کشف رمز اخلاص با رفتار و اعمال معصومین علیهم‌السلام انجام شد. سیره امام سجاد(ع) در خدمت مخفیانه و گمنامانه به زائران خانه خدا، مدل بزرگان و اولیای الهی قرار می‌گیرد و بسیاری از اندیشمندان، مراجع دینی و علمای ربانی با تأسی به ائمه معصومین، صلوات‌الله علیهم اجمعین، از عمق وجود به خدمت زائران خانه خدا اهتمام داشته‌اند و با اصرار بر این کار، خود را نمادی از اخلاص محض ساختند.

بر این اساس است که در کاروان‌ها، عوامل اجرایی بی‌ریا و مخلصانه لباس خدمت به مهمانان خدا را به تن کرده و بر این جایگاه پرافتخار خدای بزرگ را شاکر و شکرنعمت معظم خدمتگزاری به ضیوف الرحمان را در اغتنام فرصت برای کامل‌تر کردن خدمت با رفع دغدغه از زائر و تمهید زمینه‌های مطمئن عبودیت او در سرزمین وحی می‌دانند.

دوستی با مؤمن

رسول خدا(ص): هر کس مؤمنی را بیازارد پس بی گمان مرا اذیت کرده و هر کس مرا برنجاند گویا خدا را آزار رسانده است و هر کس خدا را اذیت کند چنانکه در تورات، انجیل، زبور و قرآن آمده از رحمت خداوند به دور است.

جامع السعادت جلد ۲ صفحه ۲۱۵

دهکده‌ای رها در کویر سوزان حجاز

سعید طاهریان

از باب جبرئیل بیرون می‌آیم، احساس درونی مرا به چرخش وا می‌دارد. گردش بر منظومه هستی این شهر.

گام برمی‌دارم و راه را از سوی باب‌النسا آغاز می‌کنم.

کوچه‌های خاک خورده مدینه با بوی وجودی پیامبر درآمیخته و چون سینه‌ریزی بر دیوارهای گلی ریخته است.

هنوز صدای گام‌های او در پیچ این کوچه‌ها شنیده می‌شود.

ندایی ملایم و رسا، آسمانی و والا.

زمین در زیر پای محمد(ص) آرام می‌گیرد و سنگینی وجودش را بر چشم می‌ساید.

مدینه بر پشته خویش بهترین بندگان خداوند را کشیده و فریادهای شادی و غم مردمان را شنیده است.

مدینه دهکده‌ای رها در کویر سوزان عربستان، چگونه می‌شود که تاریخ را می‌نگارد و افتخار حکمرانی آخرین رسول را گردن می‌نهد؟

تنها واژه‌ای که ذهن را درمی‌یابد، «انتخاب» است؛ برگزیدن یک راه و آن میزبانی رسول رنج کشیده و تنها شده در کوه‌های مکه است.

افتخار همراهی و همیاری با حبیب خدا و هم‌پیمانی با پیامبر خدا.

و این همان هنگامه است که از یثرب جا مانده در شن‌های روان بیابان و گرفتار در جنجال قومیتی زخم خورده از فتنه یهودیان.

غروری برمی‌خیزد «مدینه‌النبی» نام شهر پیامبر.

جایگاه نزول بیشتر قرآن و مردمانش

عبدالله و آمنه را باید برداشتن جنین فرزندی‌ستود و من بر گرد مدینه دور می‌زنم، محدوده مسجدالنبی امروز، همان مدینه آن روزگار بوده است.

از باب‌الرحمه می‌گذرم و در آن سوی، باب‌السلام را در دیدگانم نقش‌بندی می‌کنم.

میان ستون اول و باب‌السلام نوری عروج می‌کند، گویی شخصی خوابیده است.

نزدیک می‌شوم.

شدت نور، بیشتر پلک‌هایم را آزار می‌دهد اما می‌خواهم بدانم منشأ این پرتوافشانی کجاست؟ عبدالله بن عبدالمطلب؛ نامی که روی سنگ‌ها می‌درخشد.

منزلگاه پدری که فرزند ندیده، چشم از جهان فرو بسته و میوه دل نچیده، کام مرگ چشیده.

انسانی بلندمرتبه که برترین موجود هستی از دالان‌های وجودی او، زندگی در گیتی را تجربه ساخته است.

نیک‌نهادی که پاکی و نجابتش آمنه بنت وهب را شیفته خود نموده و پیامبر از دامان پاک بهترین زن و مرد آن زمان، بر پلیدی و زشتی عهد خویش فریاد می‌کند.

ظرفیتی بسیار که در نهاد این مرد نهفته را تنها نام محمد مصطفی(ص) می‌تواند بر نگاه جهانیان استوار سازد. پس باید بر بلندای مقامش احترام گذاشت و او را بر چنین فرزندی ستود.

عبدالله سرنوشت اسماعیل دیده و از قربانگاه بازگشته و زیبایی مستی در عشق الهی را چشیده است.

بلندای یک قسم و بزرگی یک پیمان، بر سر یک فرزند و قربانی او برای خدا، ابراهیم‌وار کارد بر دست برده لیک قرعه به کار می‌افتد و پروردگار اراده خود را بر ماندن عبدالله جاری می‌سازد تا از صلب او عصاره هستی و نمونه گیتی پای در جهان گذارد و افتخار پدر بودن بر چنین فرزندی بر تارک او بدرخشد...

همه ساله از میان زائران هر کاروان، عده‌ای از خواهران و برادران برای انجام این مسئولیت و راهنمایی دیگر زائران، و نیز همکاری در برنامه‌ریزی‌ها و اجرای فعالیت‌های فرهنگی کاروان انتصاب می‌شوند

زائر
دوره جدید – شماره ۷
۲۶ شهریور ۱۳۹۳
۲۱ ذی‌القعده ۱۴۳۵
17 September 2014

معامله آخرت

رسول خدا (ص): بدترین مردم کسی است که آخرت خود را به دنیای خویش بفروشد و بدتر از او کسی است که آخرت خود را به خاطر دنیای دیگران از دست بدهد و تباه کند.
سخنان ۱۴ معصوم جلد ۴
صفحه ۱۰۸

یک شاخه از هزاران

ناصر نقویان

عشق آن بگزین که جمله انبیاء / یافتند از عشق او کار و کیا

داروندار درخت از ریشه است و این کودکانند که ریشه را نمی‌بینند اما بزرگان، نه فقط به ریشه‌ها، که به پنهان بودن آن در دل خاک نیز نظر دارند. آنان می‌دانند که اگر ریشه در خاک نباشد، بوته‌ای کوتاه‌زیست خواهد بود. تنومندی و استواری درخت به تناسب تعمیق ریشه‌های آن در خاک است و نیز می‌دانیم که همه دارایی درخت از ریشه است و به عبارت واضحتر، درخت دو قسمت دارد: بخش بیرونی و قسمت پنهانی و زیر خاکی، که در واقع سرمایه اصلی درخت هم همان است و قرآن چه زیبا می‌فرماید: مثلاً کلمه طیبه کشجره طیبه اصلها ثابت و فرعها فی السماء، (ابراهیم – ۲۴)

شجره طیبه اسلام که امروز به برکت جهاد و تلاش پیامبر اسلام(ص) آنچنان تنومند و استوار گشته که از ثمرات شیرین و گوارای آن فرهنگ‌ها و تمدن‌ها و دانش‌ها و عالمانی از ملل و مذاهب و ادیان مختلف در تنوع مختلف از آن بهره‌مند گشته‌اند. تمدن و فرهنگ اسلامی خود نمود و تجلی این شجره طیبه‌ای است که خداوند آن را بر وجود مبارک پیامبر عظیم‌الشان (ص) و امامان معصوم (ع) استوار کرده است.

امروز مسلمانان و جهان اسلام هر یک به میزان اتکاء بر این شجره طیبه از ثمرات دلنشین و ماندگار آن بهره‌مند خواهند شد.

تحیر و واماندگی امروز مسلمین به دلیل آن است که به جای دست آویختن به شاخه‌های بابرکت و استوار این درخت تنومند به بوته‌ها و شاخه‌های سست و بی‌بنیان دست آویخته‌اند که نتیجه و فرجام آن جز سقوط و تباهی نبوده و نیست. امروز عالمان دینی و فرهیختگان جهان اسلام و روشنفکران مذهبی باید امت اسلامی را به بازگشت به هویت دینی و اعتماد و اتکای هر چه بیشتر بر شاخه‌های درخت تنومند اسلام و شجره نبوی و شاخه‌های ولایی آن دعوت و ارشاد نمایند. در چنین صورتی رشد و تعالی و مجد و عظمت فرهنگ و تمدن اسلامی بار دیگر احیاء خواهد شد.

و توای زائر حریم حرم، ای برادر و توای خواهر! بیا، تا جان خود را با این

یکتا درخت زیبای هستی پیوند زنیم که این فقط نور است که با نور پیوند می‌خورد و روزی را به یاد داشته باشیم که عرصه بروز پیوندهاست:

نوریان، مر، نوریان را جاذبند / ناریان، مر، ناریان را طالبند

و یادمان نرود که:

قطره، دریاست اگر با دریاست / ورنه، قطره، قطره، دریا، دریاست

مدینه؛ شهر خاطره‌ها

ابراهیم ابراهیمی

اتوبوس کاروان همچنان در خیابان‌های مدینه به پیش می‌رفت تا به دروازه قدیم شهر رسیدیم. یعنی نرسیده به ایستگاه قطار که روزی امام سجاد(ع) بعد از کربلا یا شام در آن مکان پیاده شده و خیمه‌ای برپا نمود و به بشیر بن جذلم فرمود: به مدینه داخل شو و خبر شهادت اباعبدالله(ع) را به اطلاع مردم برسان. او با شتاب آمد تا وارد مدینه شد و این اشعار را خواند:

«یااهل یثرب لا مقام لکم بها / قتل الحسین فادمعی مدرارا...»

«ای مردم مدینه! دیگر در مدینه اقامت نورزید، چون حسین(ع) کشته شد و از شهادت او است که اشک چشم من چون باران فرو می‌ریزد. بدن حسین(ع) در زمین کربلا به خون آغشته گردید و سر مقدس او را بالای نیزه‌ها، در شهرها می‌گردانند.»

از کوچه بنی‌هاشم که دیگر اثری از آن نیست، از باب جبرئیل به مسجدالنبی(ص) وارد شدیم تا رسول خدا(ص) و فاطمه(س) را زیارت کنیم. حضور نمازگزاران در مسجد قابل توصیف نبود؛ بعضی نماز شب می‌خواندند، بعضی دیگر قرآن تلاوت می‌کردند و عده‌ای هم منتظر اذان نماز صبح بودند. اذان نماز صبح که گفته شد، امام جماعت به نماز ایستاد. با جمله «استووا صفوفکم و اعتدلوا» صفوف نماز جماعت منظم شد. بعد از نماز به زیارت پیامبر گرامی اسلام(ص) و فاطمه زهرا(س) پرداختیم.

قبر شریف آنان در گوشه‌ای از مسجدالنبی(ص) قرار دارد. مسجدی که پس از مسجدالحرام، شریف‌ترین مسجد است؛ پیامبر درباره نماز خواندن در این مسجد فرمود: «صَلاةٌ فِی مَسْجِدِی تَعْدِلُ أَلْفَ صَلاةٍ فِیمَا سِوَاهُ مِنَ الْمَسَاجِدِ إِلاَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ» زمین اَن متعلق به دو یتیم از قبیله بنی نجار بود که پس از خریداری، تبدیل به مسجد شد. گرچه مسجد در طول سال‌های متمادی بر آن افزوده یا بازسازی شده ولی مرحله اول آن روضه نامیده شده رسول خدا(ص) در فضیلت آن فرمود: «مَا بَیْنَ قَبْرِی وَ مِنْبَرِی رَوْضَةٌ مِنْ رِیَاضِ الْجَنَّةِ؛ بین قبرم و منبرم باغی از باغ‌های بهشت است.»

بهداشت زائر

بهداشت دهان و دندان

هر بار بعد از غذا خوردن، مخصوصاً در شب و قبل از خوابیدن، باید دندان‌های خود را مسواک نمایید تا دهانی خوشبو و دندان‌های سالم داشته باشید. مرکز پزشکی فقط برای انجام امور اورژانس دندانپزشکی پیش‌بینی‌های لازم را به‌عمل آورده، لذا تاکید می‌شود که قبل از سفر، مشکلات دهان و دندان خود را مرتفع سازید و در طول سفر نیز نکات بهداشتی دهان و دندان را رعایت نمایید.

بهداشت بدن

بدن خود را در موقعی که محرم نیستید خوشبو کنید. لیکن اگر هم اتاقی‌های شما به عطری که استفاده می‌کنید حساسیت دارند، آنرا به کار نبرید. استحمام مرتب روزانه را در برنامه خود قرار دهید.

بهداشت نوشیدن

هنگامی که برای زیارت یا سیاحت از کاروان خارج می‌شوید، ممکن است هوای منطقه باعث تشنگی شما شود، در این هنگام از لیوان آب‌خوری‌های عمومی به‌هیچ‌وجه استفاده نکنید. زیرا در هر روز صدها نفر از، این لیوان‌ها استفاده کرده و مسلماً آلوده هستند. برای نوشیدن آب، از لیوان مخصوص خود استفاده کنید. البته ممکن است حتی منبع آب نیز بهداشتی نباشد، لذا بهترین راه این است که یک

بطری آب سالم همراه داشته باشید تا هم به‌هنگام تشنگی از آن میل نمایید و هم هنگام احساس گرما از آن برای شستشوی دست و صورت خود استفاده نمایید.

- از منبع‌های آب آشامیدنی سر راهی استفاده نکنید.
- در استفاده از لیوان‌های یکبار مصرف دقت نمایید. بعضی از زائران دیگر کشورها پس از استفاده از لیوان، آن را دوباره در محل خود قرار می‌دهند، بنابراین لازم است قبل از استفاده از لیوان آن را بازبینی نموده و سپس از آن استفاده کنید.
- لیوان را در محل مخصوص لیوان‌های استفاده شده قرار دهید.
- از نوشابه‌های گازدار زیاد استفاده نکنید. از آب یا دوغ کم‌نمک استفاده کنید.

رائد

دوره جدید ■ سال چهاردهم ■ شماره ۷ ■ چهارشنبه ■ ۲۶ شهریور ۱۳۹۳ ■ ۲۱ ذی‌القعده ۱۴۳۵

میزان

همیشه اجزاء این پیکر عظیم و پراکنده، به این مرکز وحدت و قدرت که برای آنان کانون صفا و برادری و معنویت و توحید و معرفت واطلاع است نیاز داشته‌اند.. و اسلام اگر از حج خالی می‌بود رکنی اصلی و جزیی جوهری را فاقد بود.

پیام به حجاج بیت الله الحرام (۱۳۷۴/۰۲/۱۴)

صراط

لازم است برادران ایرانی، و شیعیان سایر کشورها از اعمال جاهلانه، که موجب تفرق صفوف مسلمین است احتراز کنند، در جماعات اهل سنت حاضر شوند، از انعقاد و تشکیل نماز جماعات در منازل، و گذاشتن بلندگوهای مخالف رویه، اجتناب نمایند. و از افتادن روی قبور مطهره، و کارهایی که گاهی مخالف شرع است، جداً اجتناب نمایند.

صحیفه امام، ج ۱۰، ص ۶۲

راه‌های حج در قدیم

بخش اول

تا پیش از آن که هواپیما به عنوان وسیله‌ای برای اعزام زائران خانه خدا به جده به میدان آید، حجاج از راه‌های زمینی یا دریایی به حج می‌رفتند. این گونه سفرها دو مقطع مهم دارد. روزگاری که از کشتی‌های بادبانی و وسائلی چون شتر استفاده می‌شد، و دوران نسبتا جدیدتر که از کشتی‌های بخار و ماشین به عنوان نقل و انتقال و از جمله رفتن به حج رایج گردید. طبعا عصر شتر دورانی است بسیار طولانی که دست کم تا اواخر قرن نوزدهم و حتی پس از آن در یکی دو دهه اول قرن بیستم برای برخی از مناطق ادامه داشت.

استفاده از راه‌های زمینی در روزگاران کهن، سبب شد تا دانشی در حیطه جغرافیا به نام راه حج شکل بگیرد، دانشی که بخش عمده آن اطلاعات جغرافیایی مربوط به راه‌ها بود و عمدتا یا به صورت مستقل تحت عنوان طرق حج و منازل نامه و یا در قالب سفرنامه نوشته می‌شد.

یک زائر ممکن بود از سه ماه یا یک سال در راه باشد، اما در حرمین، تنها یکی دو ماه بماند. بنابرین، وقتی مفهوم حج به کار می‌رفت، تنها اقامت در حرمین نبود، بلکه وضعیتی بود که یک زائر از آغاز سفر از شهر خود تا بازگشت با آن همراه بود.

در اینجا صرفا برای آن که فضای این مسیر روشن شود، و از این زاویه که «راه» همان طریق رسیدن به «حرمین شریفین» است، فهرستی از راه‌های شناخته شده حج را در طول قرون اسلامی، آن هم به اختصار، بیان می کنیم.

در قرون میانه اسلامی، چند شهر اصلی بودند که حجاج بقیه مناطق به آن شهرها آمده و از آنجا در کنار سایر حجاج راهی حرمین می‌شدند.

۱. راه عراق از شهرهای کوفه و بغداد و نجف

نخستین مسیری که از آن باید به عنوان یک راه کلیدی برای حج یاد کرد، راه عراق حجاز است. عراق پس از شام، دومین منطقه‌ای بود که به دست مسلمانان فتح شد. به دنبال آن شهرهای بصره و کوفه پایه گذاری گردید و شمار زیادی از اصحاب پیامبر (ص) و دیگر اعراب مسلمان جزیره العرب برای استمرار فتوحات یا زندگی به عراق آمدند. این افراد از همین مسیر عراق حجاز راهی سکونت گاه‌های اصلی خویش شده یا برای زیارت حرمین، به حجاز بر می گشتند. احتمالا همین راه است که پیش از اسلام نیز اعراب از آن مسیر، به دربار ایران می‌آمدند. برای نزدیک به دو قرن کوفه مرکز ثقل اجتماع کاروان حج برای رفتن به حجاز بود. در این مسیر که بعدها به نام راه زبیده یا راه جبل نیز شهرت یافت، نام منازلی چون زَرُود، ثَعْلبیه، عُذَیب و قادسیه را ملاحظه می کنیم و جمعا ۲۷ منزل اصلی در این مسیر وجود داشت.

در تمام این مدت، مسلمانانی که در شرق اسلامی بودند در عراق اجتماع کرده و از راه عراق به سمت حجاز می‌رفتند.

به تدریج و پس از تأسیس بغداد از اهمیت کوفه کاسته شد و این شهر به عنوان مرکز خلافت محل اجتماع سالانه کاروان حج بود که با حمایت دولت عباسی و امیرالحاجی که از طرف این دولت منصوب می‌شد، به حج می‌رفت. این راه خود مسؤول خاصی داشت که می‌بایست آن را آباد نگاه می‌داشت.

در دورانی که بغداد از مرکزیت افتاد، شهر نجف به عنوان مرکز اجتماع زائران ایرانی و عراقی خانه خدا بود. این وضعیت به خصوص از قرن دهم تا اوائل قرن چهاردهم ادامه داشت. این زمانی بود که به خصوص دولت صفوی تشکیل شده و سایه این دولت روی سر عراق گسترانده شد. زان پس حجاج ایرانی به خصوص در بخش‌های مرکزی ایران از این مسیر استفاده می کردند. آنان به خصوص سعی می کردند در رفت یا برگشت یا هر دو از عتبات نیز بگذرند.

۲. راه شام

راه مهم دیگری که از آن نیز باید به عنوان یکی از قدیمی‌ترین راه‌های حج یاد کرد راه شام است. اعراب پیش از اسلام به خصوص قریش از این راه استفاده فراوان تجاری می کردند. اهالی یمن هم برای رسیدن به شام ابتدا به سوی مکه آمده و از آنجا از همین راه به شام می‌رفتند. پس از اسلام و محکم‌تر شدن ارتباط میان شام و حجاز، و به خصوص برای حج، رفت و آمد از این راه بیشتر شده و آباد گردید. در میان این راه منازل بیشماری وجود داشت که غالب آنها یا در آبادی‌ها و یا بر سر چاهها بود و عمده آنها ۲۳ منزل اصلی است. طبیعی است که در ادوار مختلف گاه مسیرها اندک تغییری داشت. این بستگی به آب و آبادی و یا عنایت خاص ملوک و سلاطین بود. شهرهای علا، قلعه تبوک، آثار حجر مربوط به صالح پیامبر (ع) از جمله آن منازل است که برخی به مرور به صورت یک شهر درآمد.

این راهی بود که مورد استفاده مسلمانان بیشماری از منطقه‌ای وسیع که به آن شامات گفته می‌شود و امروزه شامل چندین کشور است، قرار می گرفت. شام همیشه کاروان مستقل خود را داشت و «محمل» یعنی هودج بزرگ و تزیین شده و با شکوهی که روی شتری گذاشته شده و به حج آورده می‌شد عنوان علامت این کاروان بود که از آن با نام محمل شام شریف یاد می‌شد.

برگرفته از کتاب آثار اسلامی مکه و مدینه، تهران، نشر مشعر، ۱۳۷۵ نوشته محمدرسول جعفریان

کوتاه از ایران

همکاری و تعامل مطلوبی بین سپاه و دولت شکل گرفته است

سرلشکر پاسدار «محمدعلی جعفری» روز گذشته در نشست خبری به مناسبت فرارسیدن ۲۶ شهریور، سالروز صدور فرمان حضرت امام خمینی(ره) مبنی بر تشکیل نیروهای سه گانه زمینی، دریایی و هوایی و هوایی سپاه(۱۳۶۴)، در پاسخ به سووالی مبنی بر اینکه تعامل سپاه با دولت چگونه است، افزود: همانطور که پیشتر اعلام کردیم، حمایت از دولت ها جزو سیاست‌های سپاه بویژه در سازندگی و فعالیت‌های مربوط به معیشت و رفاه و محرومیت‌زدایی مردم است.. وی ادامه داد: از زمان روی کار آمدن دولت یازدهم نیز اعلام آمادگی کردیم و اکنون همکاری و تعامل مطلوبی بین سپاه و دولت شکل گرفته است.

قدردانی وزیر بهداشت از رهبر معظم انقلاب

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با قدردانی از رهبر معظم انقلاب در بیمارستان دولتی گفت: حضور رهبر معظم انقلاب در یک بیمارستان دولتی و اعتماد به بخش دولتی برای تیم پزشکی روحیه بخش و پر برکت بود. سیدحسن قاضی زاده هاشمی با اشاره به ترخیص رهبر معظم انقلاب از بیمارستان دولتی، افزود: ایشان از کادر درمانی تشکر داشتند و به نوعی روحیه خاصی به تیم درمانی داده‌اند.

آغاز ارائه مکمل‌های غذایی به اقشار مختلف مردم

رییس دفتر سلامت جمعیت، خانواده و مدارس وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، اعلام کرد: در اجرای برنامه تحول بهداشت ارائه مکمل‌های غذایی به اقشار مختلف شامل کودکان کمتر از پنج سال، زنان باردار و سالمندان آغاز گردید. محمد اسماعیل مطلق افزود: ارائه مکمل‌های غذایی به کودکان کمتر از پنج سال و زنان باردار از مدت ها قبل اجرا شده و ارائه آن به سالمندان نیز در روستاها و شهرهای کمتر از ۲۰ هزار نفر آغاز شده است.

رضایت استان ها از افزایش مسافران تابستانی

معاون گردشگری سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری با استناد با اطلاعات این سازمان از استان‌ها گفت: آنها از حجم مسافران تابستانی خود رضایت کامل داشته و به دنبال جذب مسافران بیشتر هستند. مرتضی رحمانی موحد گفت: در استان هایی چون چهارمحال و بختیاری و آذربایجان غربی حجم قابل توجهی از مسافران خارجی را داشتیم و جالب است بدانید گردشگران علاقه مند به سفر به استان‌هایی هستند که کمتر دیده شده است.